

ani Drepturi și justiție pentru toți

2025

RAPORTUL DE ACTIVITATE

AL CENTRULUI DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

JUSTIȚIA
INDEPENDENTĂ,
RESPONSABILĂ
ȘI EFICIENTĂ

INTEGRITATE
ȘI LUPTA
ANTICORUPȚIE

DREPTURILE
OMULUI

DEMOCRAȚIE
ȘI SOCIETATE
CIVILĂ

IDENTITATE

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) este o organizație neguvernamentală, nonprofit, independentă, neafiliată politic, care contribuie la consolidarea democrației și a statului de drept în Republica Moldova prin activități de cercetare, monitorizare și advocacy.

VIZIUNE

Trăim într-o țară democratică și prosperă în care oamenii sunt liberi și responsabili, trăiesc în siguranță, au oportunități egale, sunt protejați de lege, au încredere în justiție și în viitor.

MISIUNE

CRJM promovează justiția independentă, eficientă și responsabilă, mecanisme anticorupție eficiente, respectarea drepturilor omului și un mediu prielnic pentru societatea civilă și democrație. În aceste domenii noi identificăm problemele cu impact sistemic, propunem soluții, le aducem pe agenda publică, reacționăm la abuzuri și mobilizăm parteneri pentru schimbări în bine.

VALORI

CRJM crede în democrație, statul de drept, respectarea drepturilor omului și valorile unei societăți deschise.

PRINCIPII

CRJM se conduce de următoarele principii:

- Profesionalism și respect pentru etica profesională;
- Integritate și transparență;
- Abordare din perspectiva drepturilor omului;
- Principiul egalității de gen;
- Atitudinea pro-activă și constructivă în schimbarea spre bine;
- Colegialitate și abordare participativă în luarea deciziilor strategice;
- Neafilierea politică;
- Respectarea regulilor care să asigure un mediu sustenabil.

MESAJUL PREȘEDINTELUI

Dragi colegi și parteneri,

Anul 2025 ne-a reamintit că democrația nu este nici ireversibilă, nici garantată. În Republica Moldova, parcursul european a rămas cea mai importantă direcție strategică, dar a devenit tot mai clar că integrarea europeană nu se întâmplă de la sine. Ea cere instituții funcționale, reforme reale, respect pentru drepturile omului și o societate civilă suficient de liberă pentru a spune lucrurilor pe nume. Pentru CRJM, anul 2025 a fost un an în care am continuat să lucrăm pentru justiție independentă, integritate publică, drepturi fundamentale și un spațiu civic protejat, dar și un an în care am simțit mai acut fragilitatea acestor obiective.

Spațiul civic a trecut printr-o perioadă dificilă. Suspendarea bruscă a unei părți importante a sprijinului extern, inclusiv a programelor finanțate prin USAID, a afectat organizații, comunități, mas-media independentă, proiecte sociale și eforturi de monitorizare democratică. Efectele nu au fost doar financiare. Ele au alimentat narrative toxice despre societatea civilă, au încurajat atacuri împotriva organizațiilor independente și au arătat cât de vulnerabile pot deveni sectoare întregi atunci când sprijinul pentru democrație este tratat ca un lux, nu ca o investiție în reziliența societății.

În același timp, contextul internațional a devenit mai dur și mai nesigur. Tot mai multe state par dispuse să renunțe la regulile care au protejat, timp de decenii, democrația, drepturile omului și cooperarea internațională. Mesajul transmis de prim ministrul Canadei, Mark Carney, la Davos, despre estomparea ordinii internaționale bazate pe reguli și despre nevoia ca statele mijlocii să acționeze împreună, vorbește direct și despre noi. Republica Moldova nu își poate permite izolarea, pasivitatea sau iluzia că alții vor apăra democrația în locul nostru. Avem nevoie de aliați, de parteneriate oneste și de o societate civilă capabilă să reziste presiunilor, inclusiv manipulării și interferențelor informaționale străine sau interne.

În 2025, CRJM a rămas fidel acestei misiuni: am cercetat, am monitorizat, am formulat opinii juridice, am apărat spațiul civic și am oferit date care pot ajuta instituțiile să ia decizii mai bune. Am analizat mecanismul prin care statul repară prejudiciile cauzate prin erori judiciare, am măsurat percepțiile profesioniștilor din justiție privind independența, corupția și încrederea în sistem, am monitorizat concursuri și instituții-cheie precum Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor și am formulat opinii juridice pe proiecte importante pentru statul de drept. Totodată, am organizat cea de-a șaptea ediție a Forumului Reformarea Justiției și Combaterea Corupției, care a rămas un spațiu necesar de dialog între instituții, profesioniști, societatea civilă și partenerii de dezvoltare.

Le mulțumim tuturor colegilor, partenerilor și susținătorilor care au rămas alături de noi într-un an complicat. Munca pentru democrație continuă, iar în anii care vin va fi nevoie de și mai mult curaj și solidaritate.

Cu recunoștință, din numele echipei CRJM,

Ilie CHIRTOACĂ

Președinte CRJM

Ilie Chirtoacă

Președinte

CRJM ÎN CIFRE

2025

37

Studii și alte publicații

2024

41

2025

18

Evenimente organizate

2024

38

2025

149

Apartiții în mass-media

2024

134

2025

3 502

Abonați la produsele CRJM

2024

2 937

2025

13 410

Urmăritori pe Facebook

2024

13 135

2025

1 051

Urmăritori pe LinkedIn

2024

965

JUSTIȚIA INDEPENDENTĂ, RESPONSABILĂ ȘI EFICIENTĂ

ISTORIE EVIDENȚIATĂ

CÂT PLĂTEȘTE STATUL ATUNCI CÂND GREȘEȘTE?

Pentru un om reținut, arestat, urmărit penal sau condamnat pe nedrept, achitarea nu înseamnă întotdeauna sfârșitul nedreptății. De multe ori, ea este doar începutul unui alt drum: acela de a convinge statul că eroarea trebuie nu doar recunoscută, ci și reparată efectiv.

În 2025, CRJM a analizat eficiența mecanismului de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, prevăzut de Legea nr. 1545. Cercetarea s-a bazat pe analiza a 263 de cauze soluționate irevocabil în perioada ianuarie 2020 – decembrie 2024 de către Curtea Supremă de Justiție, ceea ce reprezintă 78% din totalul cauzelor de acest tip.

Constatările arată o realitate incomodă: cetățenii care au fost reabilitați după acțiuni ilicite ale statului primesc despăgubiri reduse în raport cu prejudiciile solicitate. Din peste 112 milioane de lei solicitate cu titlu de prejudiciu moral, instanțele au admis aproximativ 9,85 milioane MDL, adică doar 9%. În medie, o persoană nedreptățită primește o despăgubire morală de 37 452 MDL, echivalentul a circa 1 905 EUR.

În cazul prejudiciului material, diferența este și mai mare. Din aproximativ 294 de milioane MDL solicitate, instanțele au acordat doar 4,21 milioane MDL, adică aproximativ 1%. Astfel, despăgubirea materială medie acordată unei persoane afectate de acțiunile ilicite ale statului este de 16 255 MDL, echivalentul a circa 828 EUR.

Aceste cifre pot indica două realități care coexistă: pe de o parte, în unele cauze reclamanții solicită sume foarte mari, greu de probat; pe de altă parte, instanțele par să aplice o abordare strictă și limitativă atunci când

evaluează prejudiciile. Problema devine și mai serioasă în lipsa unor criterii clare și previzibile de calcul. În cauze similare, despăgubirile pot varia radical: pentru 129 de zile de detenție ilegală s-au acordat 100 000 MDL, iar într-un alt caz, pentru 100 de zile de detenție ilegală, reclamantul a primit doar 5 000 MDL.

Studiul arată că cei mai afectați de erorile statului sunt cetățenii de rând, fără funcții publice, dar și antreprenorii sau persoanele care gestionau afaceri și care au fost acuzați pe nedrept de evaziune fiscală, spălare de bani, trafic de influență sau escrocherie în relații comerciale. Un număr semnificativ de cauze vizează și procese contravenționale anulate, inițiate de șoferi. Durata medie de examinare definitivă a unei cauze este de 2 ani și 11 luni, în toate cele trei niveluri ale instanțelor.

O constatare importantă ține și de dimensiunea simbolică a reparației. Legea permite prezentarea scuzelor oficiale, însă acest mecanism este folosit rar. CRJM a identificat aplicarea lui în doar 33 dintre cele 263 de cauze analizate. Or, pentru o persoană nedreptățită de stat, recunoașterea oficială a erorii poate fi la fel de importantă ca despăgubirea financiară.

Concluzia cercetării este clară: Republica Moldova are nevoie de un mecanism mai previzibil, mai uniform și mai uman de reparare a prejudiciilor cauzate de stat. CRJM recomandă reglementarea expresă a noțiunii de „fapte ilicite”, instituirea unor criterii și grile clare de evaluare a prejudiciilor, crearea unei proceduri extrajudiciare pentru cazurile în care prejudiciul este evident, precum și elaborarea unor ghiduri pentru judecători privind aplicarea Legii nr. 1545.

În 2025, CRJM a continuat să contribuie la consolidarea statului de drept prin cercetare, monitorizare și expertiză juridică orientate spre îmbunătățirea funcționării justiției. Unul dintre eforturile importante din acest an a vizat evaluarea eficienței mecanismului de reparare a prejudiciului cauzat de acțiunile ilicite ale statului. În urma analizei a peste 260 de cauze soluționate irevocabil, CRJM a constatat că despăgubirile acordate rămân reduse în raport cu prejudiciile solicitate, ceea ce afectează caracterul previzibil și efectiv al reabilitării victimelor. Cercetarea a evidențiat diferențe semnificative de practică judiciară, a conturat profilul reclamantilor și durata medie de soluționare a cauzelor, fiind însoțită de recomandări și de o bază de date publică menite să sprijine ajustarea cadrului normativ și a practicii judiciare.

JURIDICE DIN MOLDOVA

Tot în 2025, CRJM a prezentat rezultatele unui [sondaj de opinie](#) realizat în rândul a 476 de judecători, procurori și avocați, pentru a măsura percepțiile acestora cu privire la starea justiției, independența profesională și fenomenul corupției. [Datele obținute](#) arată o creștere a autoevaluării independenței în rândul judecătorilor, dar și un nivel minim istoric de satisfacție salarială. În același timp, CRJM a constatat diferențe semnificative între profesii în ceea ce privește percepția corupției, transparenței instituționale și disponibilității pentru evaluarea externă, oferind o perspectivă comparativă utilă pentru înțelegerea evoluțiilor din sistemul justiției.

Un alt produs important elaborat de CRJM a fost [nota analitică privind realizările și restanțele din sectorul justiției în ciclul parlamentar 2021–2025](#). Documentul a sintetizat principalele transformări produse în ultimii ani, dar și vulnerabilitățile care pot afecta sustenabilitatea reformelor inițiate, formulând câteva recomandări strategice pentru perioada următoare.

În paralel, CRJM a continuat să urmărească procesele legislative care vizează statul de drept și a analizat zeci de proiecte de acte normative, formulând circa [20 de opinii juridice](#) menite să contribuie la îmbunătățirea cadrului legal, inclusiv în contextul armonizării legislației naționale cu standardele Uniunii Europene.

În eforturile de promovare a transparenței și meritocrației în sistemul judecătoresc se înscrie și monitorizarea concursurilor pentru numirea judecătorilor. În 2025, CRJM a urmărit [cel mai amplu concurs pentru ocuparea funcțiilor vacante de judecător](#) din ultimii ani, organizat în iulie, la care s-au înscris 117 candidați.

În urma monitorizării, au fost evidențiate atât unele aspecte pozitive ale procesului, cât și mai multe observații critice, fiind formulate concluzii și recomandări care pot contribui la îmbunătățirea procedurilor de selecție.

Totodată, CRJM a continuat să monitorizeze în direct ședințele Consiliului Superior al Magistraturii și ale Consiliului Superior al Procurorilor, contribuind astfel la informarea profesioniștilor și cetățenilor interesați și la sporirea transparenței și a responsabilității instituțiilor-cheie din sistemul justiției.

INTEGRITATE ȘI LUPTA ANTICORUPȚIE

ISTORIE EVIDENȚIATĂ

PERCEPȚIA PROFESIONIȘTILOR DESPRE SISTEMUL ÎN CARE ACTIVEAZĂ

În 2025, CRJM a privit sistemul justiției prin ochii celor care lucrează zilnic cu el: judecători, procurori și avocați. Sondajul realizat de Magenta Consulting, la solicitarea CRJM, în perioada 17 februarie – 8 aprilie 2025, a inclus 476 de profesioniști și a oferit o imagine nuanțată despre percepțiile privind corupția, transparență instituțională și încrederea în reforme.

Sondajul scoate în evidență o problemă serioasă: percepția corupției este în creștere. În 2025, 72% dintre avocați, 46% dintre procurori și 37% dintre judecători consideră că în Republica Moldova există multă sau foarte multă corupție. Doar 4% dintre judecători și 1% dintre avocați cred că în țară nu există corupție. Parlamentul și Guvernul sunt percepute drept cele mai corupte instituții, urmate de Poliție și Centrul Național Anticorupție. În interiorul sistemului de justiție, corupția din instanțe este percepută ca ridicată de 61% dintre avocați, 29% dintre procurori și doar 15% dintre judecători. Procuratura este considerată coruptă de 65% dintre avocați și 29% dintre judecători.

Aceste diferențe contează. Ele arată că profesiile juridice nu privesc sistemul la fel. Judecătorii văd mai multă independență și mai puțină corupție în instanțe, în timp ce avocații, care reprezintă justițiabilii și interacționează direct cu instanțele și procuraturile, exprimă o neîncredere mai pronunțată. Nici percepția evoluției nu este optimistă: doar 38% dintre judecători, 17% dintre procurori și 33% dintre avocați consideră că nivelul corupției a scăzut în ultimii ani.

Sondajul indică și cauzele percepute ale corupției. Procurorii și judecătorii invocă în primul rând salariile mici: 94% dintre procurori și 78% dintre judecători consideră că acestea contribuie la corupție. Avocații pun accent pe problemele de sistem: lipsa transparenței, indicată de 73%, deficiențele în selecție și promovare, indicate de 83%, și lipsa sancționării persoanelor corupte, indicată de 81%. În același timp, nivelul de satisfacție salarială a ajuns la un minim istoric: doar 6% dintre judecători și 7% dintre procurori sunt mulțumiți de mărimea salariilor.

În raport cu instituțiile de autoadministrare, datele sunt mixte. Judecătorii apreciază mai pozitiv transparența Consiliului Superior al Magistraturii, percepția crescând de la 61% în 2020 la 83% în 2025. În schimb, percepția procurorilor față de transparența Consiliului Superior al Procurorilor a scăzut de la 77% în 2020 la 66% în 2025. Totodată, crește disponibilitatea pentru evaluarea externă: 81% dintre judecători și 70% dintre avocați afirmă că ar accepta asemenea proceduri, față de 64% și 62% în 2023.

Este aceasta o consecință a vettingului? Parțial, dar nu exclusiv. Evaluarea externă a schimbat așteptările față de integritate și a creat presiune pentru responsabilizare. Totuși, încrederea nu se construiește doar prin vetting. Ea depinde de transparența deciziilor, calitatea concursurilor, sancționarea reală a corupției, condițiile de muncă, independența instituțională și comunicarea onestă a reformelor. Pentru CRJM, dar și pentru comunitatea de decidenți din sector sondajul nu este doar despre percepții, ci și un barometru care arată unde reformele produc efecte și unde sistemul rămâne vulnerabil.

CRJM a continuat eforturile de promovare a integrității și de combatere a corupției în anul 2025 prin intervenții publice, expertiză juridică și facilitarea unor platforme de dialog profesionist. Pentru al șaptelea an consecutiv, CRJM a organizat **Forumul Reformarea Justiției și Combaterea Corupției**, principala platformă incluzivă de dezbateri dedicate statului de drept, care a reunit peste 150 de profesioniști, experți, parteneri de dezvoltare și decidenți politici. **Discuțiile** au vizat reformele din justiție și măsurile necesare pentru combaterea corupției, cu scopul de a identifica soluții fezabile și coerente pentru continuarea proceselor de reformă.

Tot în 2025, CRJM a reacționat la inițiativa autorităților de a crea o procuratură unică pentru combaterea corupției și criminalității organizate, în contextul propunerii de lichidare a Procuraturii Anticorupție și a Procuraturii pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale. CRJM a subliniat că **o asemenea inițiativă nu se aliniază cu planurile existente de reformă și poate genera riscuri** inclusiv pentru procesul de negociere privind aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

În acest context, au fost formulate două opinii juridice, inclusiv **pentru Comisia de la Veneția**, menite să contribuie la o evaluare riguroasă a proiectului propus.

Alături de alte organizații ale societății civile, CRJM a pledat și pentru garantarea unui proces transparent și bazat pe merit de numire a judecătorilor Curții Constituționale. Printr-un **apel public** adresat Guvernului și Parlamentului, a fost semnalată lipsa unor proceduri deschise de selecție și a fost solicitată organizarea unor audieri publice, publicarea dosarelor candidaților și motivarea deciziilor adoptate. Demersul a evidențiat importanța consolidării legitimității Curții Constituționale, inclusiv în contextul angajamentelor europene asumate de Republica Moldova.

Totodată, CRJM a contribuit la **consolidarea mecanismelor de protecție în domeniul avertizărilor de integritate** și la formularea unor **soluții pentru combaterea corupției electorale**. Propunerile înaintate au vizat protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii Europene, dar și prevenirea abuzurilor în procesul de sancționare a faptelor de corupție electorală.

DREPTURILE OMULUI

ISTORIE EVIDENȚIATĂ

DOUĂ CURȚI, MAI MULTE GARANȚII: CUM SE SCHIMBĂ PROTECȚIA DREPTURILOR OMULUI ODATĂ CU ADERAREA LA UE

Republica Moldova își accelerează parcursul european, iar această direcție nu înseamnă doar beneficii economice, ci și o consolidare reală a garanțiilor juridice. Protecția drepturilor omului intră într-o nouă etapă, în care standardele europene devin nu doar repere, ci obligații concrete pentru instituțiile statului.

În prezent, cetățenii Republicii Moldova își pot apăra drepturile la nivel european prin sesizarea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, după epuizarea căilor interne. După aderare, Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene va deveni direct aplicabilă, iar cetățenii vor putea invoca drepturile prevăzute de Cartă direct în fața instanțelor naționale, în toate cauzele care implică aplicarea dreptului UE. În astfel de situații, judecătorii naționali vor putea, iar uneori vor fi obligați, să solicite interpretarea Curtea de Justiție a Uniunii Europene, transformând litigiile interne în veritabile cauze europene. Pentru cetățeni, acest lucru înseamnă un acces indirect, dar mult mai rapid și eficient, la standarde juridice uniforme aplicabile în întreaga Uniune Europeană.

Analiza realizată de CRJM a clarificat această interacțiune dintre cele două sisteme. Nota explică diferențele de natură juridică, domeniu de aplicare, mecanisme de acces și efectele hotărârilor, subliniind că cele două sisteme nu se exclud, ci se completează.

Totodată, analiza punctează câteva direcții esențiale pentru pregătirea Republicii Moldova. Este nevoie de integrarea sistematică a jurisprudenței CJUE în formarea judecătorilor și procurorilor, de consolidarea instituțiilor naționale de protecție a drepturilor omului și de susținerea societății civile, care rămâne un actor-cheie în monitorizarea abuzurilor.

În paralel, este necesară promovarea unei culturi a drepturilor fundamentale prin educație și informare, astfel încât noile instrumente juridice să fie înțelese și utilizate efectiv.

Concluzia este una limpede. Integrarea europeană nu adaugă doar un nou nivel de reguli, ci creează un mecanism mai puternic și mai accesibil de protecție a drepturilor. Pentru cetățeni, diferența va sta nu doar în existența unor drepturi mai extinse, ci în capacitatea reală de a le invoca și de a le apăra într-un sistem juridic care funcționează dincolo de frontierele naționale.

Monitorizarea și analiza respectării drepturilor omului în Republica Moldova au continuat să constituie un pilon esențial al activității CRJM. Pentru al 15-lea an consecutiv, a fost examinată jurisprudența [Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului](#), cu accent pe violările constatate în anul precedent, în vederea identificării problemelor sistemice și a tendințelor persistente.

Un alt demers important a vizat clarificarea relației dintre mecanismele europene de protecție a drepturilor omului. CRJM a publicat o [notă analitică privind interacțiunea dintre Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Curtea de Justiție a Uniunii Europene](#), evidențiind rolul complementar al Convenției și al Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, în contextul aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană.

În completare, a fost elaborată o [notă analitică privind impactul ratificării Protocolului nr. 12 al Convenției](#), menită să clarifice implicațiile acestui instrument asupra cadrului legislativ național și să sprijine o înțelegere mai profundă a protecției împotriva discriminării. Analiza a arătat că majoritatea rezervelor invocate în spațiul public nu sunt susținute de jurisprudența Curții, neexistând impedimente reale pentru ratificare.

Concluzia CRJM este că ratificarea Protocolului nr. 12 reprezintă un pas necesar pentru consolidarea protecției împotriva discriminării și pentru extinderea garanțiilor de care pot beneficia cetățenii.

În context electoral, CRJM a analizat **programele tuturor concurenților la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025**, din perspectiva drepturilor omului și a statului de drept. Cercetarea a relevat că, deși reformele în justiție sunt frecvent invocate, drepturile omului rămân marginale în discursul politic. Au fost identificate promisiuni redundante sau populiste, precum și riscuri de inițiative regresive, analiza oferind o imagine comparativă a priorităților asumate de actorii politici.

Pe dimensiunea educațională, CRJM a organizat o serie de **lecții publice** dedicate tinerilor, la care au participat circa 150 de persoane din diferite regiuni ale țării. Scopul acestor activități a fost de a consolida nivelul de înțelegere a drepturilor omului, de a explica principiul egalității și de a familiariza participanții cu mecanismele de combatere a discriminării, printr-o abordare practică și accesibilă.

Prin aceste inițiative, CRJM a urmărit nu doar documentarea și explicarea problemelor existente, ci și generarea unor soluții și instrumente utile pentru profesioniști, decidenți și publicul larg. În ansamblu, aceste eforturi contribuie la consolidarea unei culturi juridice bazate pe respectarea efectivă a drepturilor fundamentale și la pregătirea sistemului național pentru standardele europene în continuă evoluție.

DEMOCRAȚIE ȘI SOCIETATE CIVILĂ

ISTORIE EVIDENȚIATĂ

ATACURILE ÎMPOTRIVA OSC ȘI ADO, MAI DIVERSE ȘI MAI SOFISTICATE

Într-un context în care democrația nu mai este contestată doar prin decizii politice, ci și prin campanii coordonate de dezinformare și delegitimare, anul 2025 a confirmat o realitate tot mai evidentă: apărarea spațiului civic devine o condiție esențială pentru funcționarea statului de drept.

Prin cea de-a opta ediție a [radiografiei atacurilor asupra organizațiilor societății civile și apărătorilor drepturilor omului](#) (ADO), CRJM a analizat peste 50 de atacuri, evidențiind nu doar persistența acestora, ci și modul în care ele evoluează și se adaptează contextului politic și social. De la etichetări și narative privind „influența străină”, până la utilizarea platformelor digitale nereglementare și apariția structurilor paralele de tip GONGO (exemplul ONG-ului „Evrazia”), presiunile asupra societății civile au devenit mai sofisticate și mai bine coordonate.

Rețelele sociale, în special Facebook, YouTube și TikTok, au continuat să fie principalele canale de propagare a acestor mesaje, însă creșterea utilizării platformei Telegram a marcat o schimbare importantă. Datorită anonimatului și lipsei de mecanisme eficiente de responsabilizare, aceasta a devenit un spațiu propice pentru distribuirea rapidă a conținutului manipulator și stigmatizator, amplificând impactul campaniilor de denigrare.

Atacurile nu au fost întâmplătoare, ci strâns corelate cu momentele politice-cheie. Alegerile prezidențiale și referendumul constituțional din 2024 au generat un val intens de presiuni asupra organizațiilor societății civile și presei independente, în special asupra celor care investigau corupția, procesele electorale sau fluxurile financiare asociate unor politicieni sau grupuri de interes. În această perioadă, jurnaliștii și organizațiile au fost ținta unor campanii constante de discreditare, fiind acuzați de părtinire sau lipsă de profesionalism.

În paralel, discursul public a fost dominat de narative recurente: organizațiile societății civile au fost prezentate drept actori controlați politic, beneficiari ai unor „resurse externe” excesive sau chiar responsabili pentru eșecurile reformelor. În unele cazuri, acestea au fost acuzate că ar acapara funcții publice sau că ar exercita o influență disproporționată asupra deciziilor statului.

Un element nou și îngrijorător a fost consolidarea unor mecanisme alternative de influență – organizații care mimează activitatea civică, acționând de fapt ca sateliți ai unor partide sau persoane politice cu agende ascunse, distorsionând astfel percepția asupra societății civile autentice.

La începutul anului 2025, aceste tendințe s-au amplificat odată cu suspendarea finanțării pentru programele de asistență externă ale Statelor Unite, eveniment care a alimentat un nou val de atacuri. Narativele conspiraționiste privind „controlul extern” s-au intensificat, iar organizațiile beneficiare de sprijin internațional au devenit ținte directe ale campaniilor de denigrare, fiind asociate cu interese străine sau chiar prezentate ca actori „ilegali”.

În ansamblu, anul 2025 a evidențiat o transformare importantă: atacurile asupra societății civile nu mai sunt doar reacții sporadice, ci parte a unor strategii coerente de influențare a opiniei publice.

Astfel, intervenția CRJM nu s-a limitat la documentare. Prin analiza sistematică a acestor fenomene, organizația a contribuit la demontarea narativelor false, la creșterea rezilienței societății civile și la menținerea unui spațiu de dezbatere publică bazat pe fapte.

Într-o democrație funcțională, vocile critice nu sunt un obstacol, ci o garanție. Asigurarea protecției acestora este indispensabilă pentru funcționarea statului de drept.

În 2025, CRJM a publicat cea de-a opta ediție a [radiografiei atacurilor](#) împotriva organizațiilor societății civile și apărătorilor drepturilor omului. În urma eforturilor de monitorizare, s-a constatat că atacurile s-au menținut la un nivel ridicat și au devenit mai sofisticate, fiind propagate în special pe rețelele sociale și platforme cu grad redus de reglementare, precum Telegram. Acestea s-au intensificat în jurul unor momente-cheie, inclusiv alegerile prezidențiale și referendumul constituțional din 2024, dar și în contextul suspendării finanțărilor externe la începutul anului 2025, fiind alimentate de narrative privind „influența străină” și delegitimarea societății civile.

Totodată, documentul evidențiază diversificarea formelor de atac, inclusiv utilizarea structurilor paralele de tip GONGO și campanii coordonate de dezinformare, cu impact asupra încrederii publice în sectorul asociativ și presa independentă. Scopul radiografiei rămâne descurajarea acestor practici și promovarea unui mediu sigur și favorabil pentru activitatea societății civile.

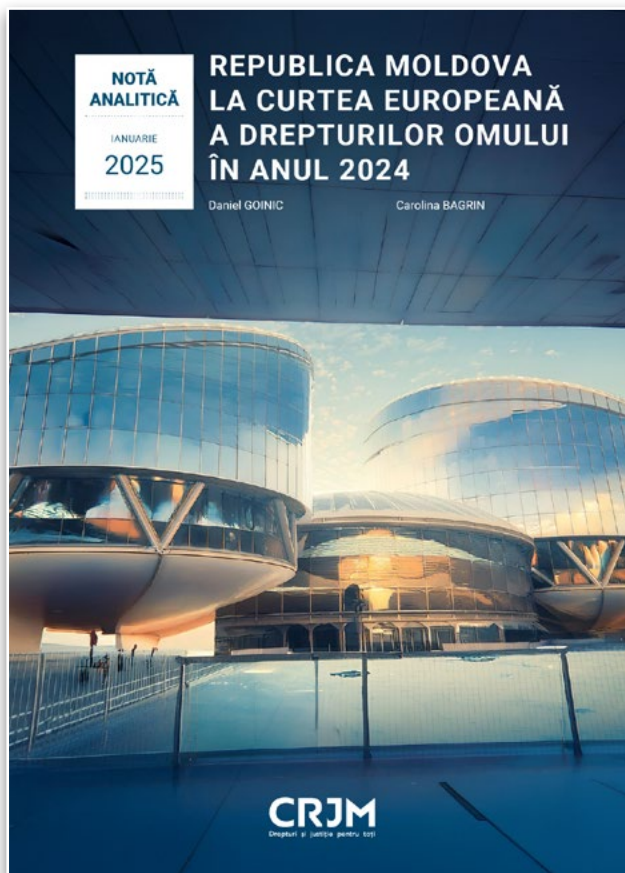
În paralel, CRJM a consolidat capacitățile instituționale ale autorităților implicate în procesul de aderare la Uniunea Europeană, prin organizarea a două programe dedicate oficialilor moldoveni. [Primul program](#) s-a concentrat pe implementarea foilor de parcurs pentru Capitolele 23 și 24, iar [al doilea program](#) a vizat îmbunătățirea coordonării inter-instituționale în etapa ulterioară finalizării screeningului bilateral. Ambele programe au integrat expertiză practică și schimb de experiență din România și statele Balcanilor de Vest.

De asemenea, CRJM a desfășurat [o serie de sesiuni informative privind parcursul european al Republicii Moldova](#), reunind peste 120 de reprezentanți ai autorităților publice locale, antreprenori și lideri comunitari din trei regiuni ale țării. Discuțiile au vizat etapele, provocările și oportunitățile procesului de aderare, contribuind la o mai bună informare a comunităților locale și la stimularea implicării acestora în procesul de integrare europeană.

Totodată, CRJM a continuat promovarea mecanismului de desemnare procentuală, care a ajuns la nouă ani de implementare, prin anunțuri publice, menținerea și actualizarea platformei [2procente.info](#) care include lista beneficiarilor și datele relevante, precum și prin facilitarea dialogului între organizațiile societății civile și autoritățile publice privind provocările și oportunitățile acestui mecanism.

PUBLICAȚIILE CRJM ÎN 2025

ECHIPA CRJM

**ILIE
CHIRTOACĂ**
Președinte

**CAROLINA
BAGRIN**
Directoare de program

**OCTAVIAN
IACHIMOVSCHI**
Consilier juridic superior
din octombrie 2025

**VICTORIA
MEREUȚĂ**
Consilieră juridică

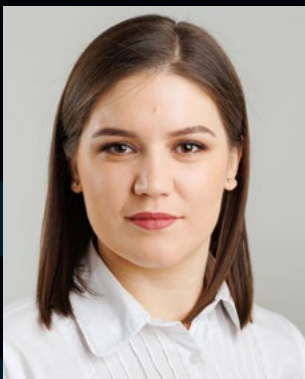
**ANDREI
NASU**
Consilier juridic
până în mai 2025

**AURELIA
PALAMARCIUC**
Consilieră juridică
până în mai 2025

**VALERIA
BUTORINA**
Consilieră juridică junioră
până în mai 2025

**OLGA
CORTAC**Directoare a serviciului
administrativ**AURELIA
CELAC**Manageră financiară
și contabilă**ALINA
FRIMU**Asistentă administrativă
și financiară**LUCIA
GANGAN**Specialistă în contracte
și achiziții

din octombrie 2025

**DUMITRU
JOMIR**Coordonator de
comunicare**NATALIA
ROTARU**

Specialistă în comunicare

până în mai 2025

CONSILIUL DE ADMINISTRARE AL CRJM

ADRIAN IONESCU, PREȘEDINTE
VICTOR GOTIȘAN
DIANA LAZĂR
GHENADIE BARBĂ
NADEJDA BURCIU

MEMBRII CRJM

ANDREI BRIGHIDIN
ARCADIE BARBĂROȘIE
CRISTINA MARTIN
ION GUZUN
NADEJDA HRIPTIEVSCHI
PETER-VLAD IANUȘEVICI
RAISA BOTEZATU
SORINA MACRINICI

DONATORII CRJM

AMBASADA STATELOR UNITE
ALE AMERICII (INL)

Kingdom of the Netherlands

AMBASADA REGATULUI
ȚĂRILOR DE JOS

FUNDAȚIA SOROS MOLDOVA

USAID,
PRIN INTERMEDIUL DEXIS

AGENȚIA DE COOPERARE GERMANĂ
(GIZ MOLDOVA)

Activity supported by the
Canada Fund for Local Initiatives
Activité réalisée avec l'appui du
Fonds canadien d'initiatives locales

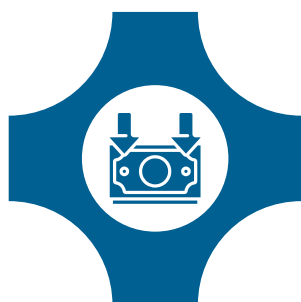
FONDUL CANADIAN PENTRU
INIȚIATIVE LOCALE (CFLI)

SURSE DE FINANȚARE GESTIONATE DE CRJM ÎN ANUL 2025

Proiect	Buget total	Surse de finantare acordate în 2025 (valuta străină)	Surse de finantare acordate în 2025 (MDL)
AMBASADA REPUBLICII FRANCEZE ÎN R.M. \ contract de grant nr. 209-2025-17 (Franța RJCC)	1 500 EUR	1 500	28 874
European Center for Non-for-Profit Law \ contract de grant nr. EU-4013-LRCM-1-25 (ECNL CSO Meter)	9 000 EUR	7 200	140 824
Ambasada Regatului Țărilor de Jos, contract de grant nr. 4000007149/CHS-23-HR-13 (MATRA-HR2)	150 000 EUR	14 975	291 476
Ambasada Regatului Țărilor de Jos, contract de grant nr. 250001990\ (MATRA SDPE)	849 000 EUR	566 000	11 135 582
Ministerul Afacerilor Externe, contract de grant nr. CFLI-2024- BUCST-MD-0005 (CFLI2)	50 000 CAD	6 682	130 167
Canada Ministerul Afacerilor Externe \ contract de grant nr. CFLI-2025-BUCST- MD-0001 (CFLI3)	50 000 CAD	25 068	492 331
US State Department – contractul de grant nr. SINLEC20GR3100 (INL2)	996 500 USD	0	0
Departamentul de Stat al SUA, Bureau of International Narcotics and Law Enforcement Affairs, contract de grant nr. SINLEC24GR0164 (INL MEDIA)	175 000 USD	0	0
Fundația Soros Moldova Contract de grant nr. G 15194 (FSM DO-UP)	154 716 USD	154 716	2 649 633
Dexis Interactive SRL, contract de prestari servicii nr. JARA-GRA-2024-03 (DEXIS)	141 767 USD	26 915	494 655
Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ Moldova) \ contract de prestari servicii nr. 83490165 (GIZ SCV)	874 651 MDL		874 651

Agencia de Cooperare Internatională a Germaniei (GIZ Moldova) \ contract de prestari servicii nr. 83495257 (GIZ SCT2)	995 203 MDL		995 203
Desemnare procentuală 2%			8 421
Fondul de auto-finanțare CRJM			46 694
Business Card			0
Donații PayNet			400
Conturi curente (USD)			3 144 288 MDL
Conturi curente (EUR)			12 217 912 MDL
Conturi curente (MDL)			1 926 711 MDL
Total surse de finanțare, echivalent MDL			17 288 910 MDL

Total surse de finanțare 2025 (încasat) în valoare de **17,288,910 MDL** este echivalentul a **1,029,561 USD**.

Total ieșiri de fonduri 2025 (plăți) în valoare de **9,109,432 MDL** este echivalentul **542,470 USD**.

Rata oficială medie de schimb pentru anul 2025 – 16.7925 MDL/USD.

Extras din Raportul de audit al CRJM pentru anul 2025, întocmit de compania Forvis Mazars Audit S.R.L.

BILANȚUL CRJM

PENTRU ANUL 2025 (MDL)

	31-Dec-25	31-Dec-24
Imobilizări necorporale	0	0
Imobilizări corporale în curs de execuție	0	0
Mijloace fixe	102,902	181,303
Total active imobilizate	102,902	181,303
Obiecte de mică valoare și scurtă durată	64,792	52,299
Creanțe comerciale și avansuri acordate	8,982	7,166
Creanțe ale bugetului	0	0
Alte creanțe curente	196,200	115,494
Numerar	14,392,273	6,713,181
Total active circulante	14,662,246	6,888,140
TOTAL ACTIVE	14,765,149	7,069,443
Excedent net (deficit net) al perioadei de gestiune	1,149,219	0
Fond de active imobilizate	102,902	181,303
Fond de autofinanțare	2,664,404	2,871,311
Total capital propriu	3,916,524	3,052,615
Finanțări și încasări cu destinație specială curente	10,564,069	3,672,428
Datorii comerciale și avansuri primite	6,132	6,694
Datorii față de personal	110	0
Venituri anticipate curente	82,113	70,516
Alte datorii curente	196,200	267,190
Total datorii curente	10,848,624	4,016,829
TOTAL PASIVE	14,765,149	7,069,443

SITUAȚIA DE VENITURI ȘI CHELTUIELI (MDL)

1 ianuarie - 31 decembrie 2025

	2025	2024
Venituri aferente mijloacelor cu destinație specială	7,523,972	11,324,714
Cheltuieli aferente mijloacelor cu destinație specială	-7,520,222	-11,324,714
Excedent (deficit) aferent mijloacelor cu destinație specială	3,750	0
Alte venituri (cu excepția veniturilor din activitatea economică)	11,145	17
Alte cheltuieli (cu excepția cheltuielilor din activitatea economică)	-11,145	-17
Excedent (deficit) aferent altor activități	0	0
Venituri din activitatea economică	2,485,728	457,083
Cheltuieli din activitatea economică	-1,340,260	-349,060
Rezultatul: profit (pierdere) din activitatea economică	1,145,469	108,022
Cheltuieli privind impozitul pe venit	0	0
Excedent net (deficit net) al perioadei de gestiune	1,149,219	108,022

**CENTRUL DE RESURSE
JURIDICE DIN MOLDOVA**

Str. A. Șciusev 33, MD-2001
Chișinău, Republica Moldova

+373 22 84 36 01 / +373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

[crjm.org](https://www.facebook.com/crjm.org)

[crjmoldiva](https://twitter.com/crjmoldiva)

